

Бизнес профил област Хасково

Регионалната интеграция
прави градовете по-силни

Deliverable 3.2.1. Update of the information on: Haskovo Region Business Passport; Interactive Business Maps; needs of business in Haskovo region with up to date statistics. The information is to be used for the common E-Library and database for supporting SMEs within the Project

Regional Municipalities Association
"Maritza"

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund (ERDF) and by national funds of the countries participating in the Cooperation Programme Interreg V-A "Greece-Bulgaria 2014-2020".

www.greece-bulgaria.eu

Interreg

EUROPEAN UNION

Greece-Bulgaria

GR-BG BUSINESS PASSPORT

European Regional Development Fund

Interreg

Greece-Bulgaria

GR-BG BUSINESS PASSPORT

European Regional Development Fund

„Този документ е създаден в рамките на проект „Greek Bulgarian Business Partnership by Assistance, Services, Solutions to Promote Open Regions Team“ в превод: „Българо-гръцко партньорство чрез подкрепа, услуги и решения за насърчаване на открит регионален екип“, с акроним „GR-BG BUSINESS PASSPORT“, финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № В6.3а.07/13.04.2021.

Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“.

Съдържанието на документа е изцяло отговорност на PCO „Марица“ и по никакъв начин не може да бъде възприето, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.“

Съдържание

Защо в област Хасково?	2
Бизнес профил на област Хасково	3
Икономика.....	4
Селско стопанство.....	6
Туризъм в област Хасково	9
Комунални услуги	11
Здравеопазване в област Хасково	12
Образование.....	16
Социално подпомагане	18

Защо в област Хасково?

Локация - Благоприятен фактор за региона е наличието на граница с две държави – Гърция и Турция. Два ключови транс-континентални пътя пресичат територията на областта. Първият свързва Западна и Централна Европа с Истанбул и Азия, а вторият – Северна Европа със Средиземноморието. Разстоянието от град Хасково до границата с Гърция е 70 км, до Турция - 80 км., а до столицата София – 230 км. Област Хасково се характеризира като цяло с мек климат, красива и чиста природа, и разнообразна флора и фауна. Релефът в областта е твърде разнообразен. Северната и централната част на региона е заета от Горнотракийската низина, а на юг обширни територии от областта са заети от ниските разклонения на Източните Родопи и западните склонове на Сакар планина.

Общините в област Хасково целят устойчиво развитие чрез изграждане на силни връзки помежду си в контекста на региона. Те използват съвместни икономически подходи и подходи за планиране, при които отговорността е балансирана с благосъстоянието на региона като цяло. Тези общини работят за изграждане на общи системи в техния регион: инфраструктура, природни ресурси, отпадъци, както и културно и социално поведение. С нарастващите местни, регионални и национални предизвикателства общините търсят начини да обединяват ресурсите си, с цел намаляване въздействието върху околната среда и увеличаване устойчивостта на кризи.

За да засилят взаимноизгодното развитие на общините и областта за по-широките цели на устойчивостта, общинските ръководства използват няколко групи подходи:

Декларирана готовност за диалог и взаимодействие между гражданското общество и политиците, като се обръща голямо внимание на включването на различни мнения и знания, натрупани от опит. Това, според плановете на общините, ще се осъществи чрез:

- ✓ съвместни обучения и обмен на опит и знания;
- ✓ партньорство с много заинтересовани страни – политиката се отнася до подходи към местно управление, които позволяват трансформации, свързани с устойчивото развитие чрез свързване на многосекторни мрежи с местни лица и организации;
- ✓ събиране на данни - обменът на цифрови данни, свързани с транспорта, енергетиката или други сфери, обещава да повиши ефективността, да намали отпадъците, да предостави повече информация, да подобри вземането на решения и да позволи актуализации в реално време както за гражданите, така и за региона.
- ✓ пътища и сценарии - може да се приложи към разнообразна гама от теми, от плановете за действие в областта на климата, до сценарии за мобилност и концепции за икономическо развитие.

Подкрепа за иновативните процеси на управление, които позволяват ефективно и овластено участие на всички заинтересовани страни, например чрез:

- ✓ фокусиране върху приобщаването в процесите на вземане на решения и политики. Различни участници се събират по различни и оригинални начини, за да включат множество гледни точки в усилията за устойчиво развитие;

- ✓ процесите на управление и участие, насочени към градска устойчивост, които наблягат на предвиждането на бъдещето на общините, основно въз основа на съвместното „производство“ на знания чрез иновативни, разнообразни и стратегически партньорства;
- ✓ въвеждане на процес на вземане на решения, чрез който гражданите обсъждат и преговарят за разпределението на публичните ресурси

Създаване на условия така, че инициативите и политиките, които оформят територията да доведат до интегрирано проектиране, изпълнение, наблюдение, оценка и адаптиране на интервенциите. Конкретни решения, които се предлагат в рамките на този подход са:

- ✓ решения, базирани на природата, които включват заинтересовани страни, с цел устойчиво развитие на територията;
- ✓ разработване на инструменти и процеси за управление за включване на разнообразна група от заинтересовани страни при изпълнение на стратегиите за смекчаване и адаптиране на климата;
- ✓ Регенерирането на неизползваните земи в общините се фокусира върху устойчиво, социално и икономически изгодно съживяването им.

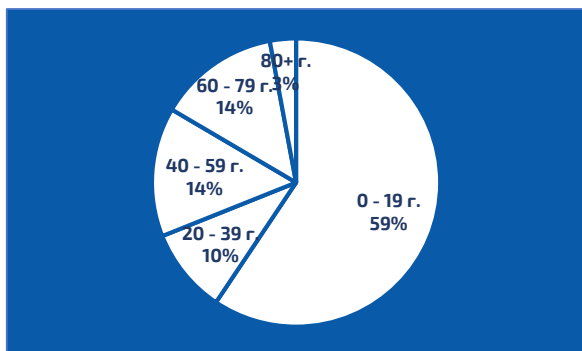
Плановете, изготвени на общинско ниво в област Хасково, създават цялостна визия за промяна, която включва и интегрира стремежи от регионално ниво до местно и общностно ниво, е от решаващо значение за постигането на по-голяма устойчивост в региона. Обединявайки си усилията, общините стават взаимозависими и интегрирани членове на региона и по този начин координират политики и взимат ефективни решения за постигане на добро управление в различни мащаби. Регионалното мислене носи по-дълбок капацитет за планиране, който нарушава статуквото, особено по отношение на вземането на решения за инвестиции и разпределението на потоците от ресурси.

Бизнес профил на област Хасково

Област Хасково е разположена в централната част на Южна България и се простира на 5 543 кв. км. или 5% от територията на Република България. Областта включва 261 населени места, групирани в 11 общини – Хасково, Димитровград, Свиленград, Любимец, Харманли, Маджарово, Симеоновград, Ивайловград, Тополовград, Минерални бани и Стамболово.

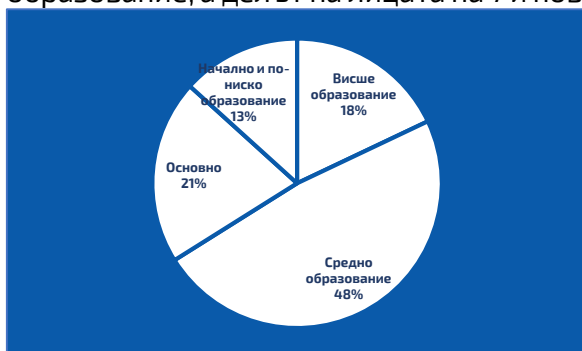

Според данни на НСИ към 31.12.2022 г. населението на област Хасково е 207 439 души, което представлява 3,2 % от населението на страната.

Към 31 декември 2022 г. населението в трудоспособна възраст в областта е 116 854 души (56,33% от населението на областта.). Коефициентът на икономическа активността в областта е 52,5 при 56,6 за страната. Делът на населението в градовете е 72.2%. Коефициентът на заетост за област Хасково е 52.1% за 2022 г. Коефициентът на безработица в областта през 2022 г. е 0.9% при общо за страната 4.3%.

Според данни от последното преброяване на населението и жилищния фонд към септември 2021 г. броят на лицата с висше образование в област Хасково е 35 670, или с висше образование са 17.9% от населението на възраст 7 и повече години, 89 952 лица в областта са със завършена най-висока степен средно образование със средно образование, а делът на лицата на 7 и повече години с начално и по-ниско образование в област Хасково е 13.4%.

Област Хасково е на последно място по БВП на човек от населението в Южен Централен район, като през 2021 г. той е едва 9 817 лв./човек от населението, като за страната е 20 212 лв./човек от населението. По показател брутна добавена стойност областта се нарежда на 13 място в страната и на 3-то място в Южен Централен район с

1,906 млн. лв.

Според данни на ТСБ – Юг, средната месечна работна заплата през първото тримесечие на 2023 г. е 1 244 лв., като за страната тя е 1 882 лв. По размер на средната месечна работна заплата през първото тримесечие на 2023 г. област Хасково заема 26-то място сред 28-те области в страната.

Безработица: Към 2022 г. според данни от АЗ равнището на безработицата в област Хасково е 6,4%, при средна стойност за страната 5,2%. Равнището на безработица се определя като дял на регистрираните безработни лица в бюрата по труда към икономически активното население 15-64г., установено при Преброяване, 2021 г.

Икономика

Според данните на НСИ за 2021 г. доминиращо значение за областната икономика има търговията на едро и дребно (5 103 предприятия; нетни приходи от продажби – 1 976 496 хил. лв.), следвана от преработващата промишленост (1 186 предприятия; нетни приходи от продажби – 1 352 304 хил. лв.). Следват: транспорт (745 предприятия; нетни приходи от продажби – 358 950 хил. лв.); Строителство (383 предприятия; нетни приходи от продажби – 318 403 хил. лв.); Селско, горско и рибно стопанство (735 предприятия; нетни приходи от продажби – 264 500 хил. лв.); Култура, спорт и развлечения (87 предприятия; нетни приходи от продажби – 207 845 хил. лв.); Хуманно здравеопазване и социална работа (334 предприятия; нетни приходи от продажби – 104 420 хил. лв.). Хотелиерството и ресторантьорството е на 8-о място по нетни

приходи от продажби и на 5-о място по брой предприятия в сектора (685 предприятия; нетни приходи от продажби – 67 399 хил. лв.)

Област/Община	Икономически дейности (A21)	Предприятия	Нетни приходи от продажби	ДМА
ОБЛАСТ ХАСКОВО	ОБЩО:	11 528	4 851 263	1 507 735
ОБЛАСТ ХАСКОВО	G Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	5 103	1 976 496	201 512
ОБЛАСТ ХАСКОВО	C Преработваща промишленост	1 186	1 352 304	380 048
ОБЛАСТ ХАСКОВО	H Транспорт, складиране и пощи	745	358 950	82 319
ОБЛАСТ ХАСКОВО	F Строителство	383	318 403	74 991
ОБЛАСТ ХАСКОВО	A Селско, горско и рибно стопанство	735	264 500	280 674
ОБЛАСТ ХАСКОВО	R Култура, спорт и развлечения	87	207 845	22 984
ОБЛАСТ ХАСКОВО	Q Хуманно здравеопазване и социална работа	334	104 420	36 062
ОБЛАСТ ХАСКОВО	I Хотелиерство и ресторантьорство	685	67 399	88 971
ОБЛАСТ ХАСКОВО	D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	159	45 132	138 035
ОБЛАСТ ХАСКОВО	E Доставка на води; Канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	25	40 624	5 922
ОБЛАСТ ХАСКОВО	M Професионални дейности и научни изследвания	674	33 858	14 406
ОБЛАСТ ХАСКОВО	J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; Далекосъобщения	126	23 416	23 169
ОБЛАСТ ХАСКОВО	N Административни и спомагателни дейности	160	23 039	10 072
ОБЛАСТ ХАСКОВО	L Операции с недвижими имоти	406	20 800	142 879
ОБЛАСТ ХАСКОВО	S Други дейности	654	10 651	4 640
ОБЛАСТ ХАСКОВО	B Добивна промишленост	17	1 941	725
ОБЛАСТ ХАСКОВО	P Образование	49	1 485	326

По среден списъчен брой на наетите лица по трудово или служебно правоотношение през 2021 г. НСИ подрежда на първо място преработващата промишленост с 13 811. Следват: Търговията – 8 438; Образованието - 4 462; Транспорт, складиране и пощи – 3 693. На последно място е добивната промишленост – 33.

Сектор	Общо
Преработваща промишленост	13811
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	8438
Образование	4462
Транспорт, складиране и пощи	3693
Хуманно здравеопазване и социална работа	3434
Държавно управление	2677
Селско, горско и рибно стопанство	2559
Строителство	2066
Хотелиерство и ресторантьорство	1979
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1385
Административни и спомагателни дейности	1326
Култура, спорт и развлечения	1104
Професионални дейности и научни изследвания	583

Финансови и застрахователни дейности	544
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	535
Други дейности	493
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	399
Операции с недвижими имоти	237
Добивна промишленост	33

В област Хасково традиционно са развити, винопроизводство, производството на храни и напитки, шивашка и текстилна индустрия, строителство и машиностроене за хранително-вкусовата промишленост, химическа промишленост.

Важни фактори за развитие на местната икономика се явяват наличието на добри природни дадености, както и стратегическото местоположение на областта като цяло.

Селско стопанство

Селското стопанство е един от развитите отрасли за област Хасково. В областта съществуват изключително благоприятни почвено-климатични условия за развитие на растениевъдството. Умерено-средиземноморският климат, в съчетание с обилните водни ресурси в региона са важни предпоставки за отглеждането на голямо разнообразие от селскостопански култури. Област Хасково е известна с производството на дини, пъпеши, с отличното си грозде, домати, краставици и много други плодове и зеленчуци. Приоритет в развитието на растениевъдството се явява засаждането и презасаждането с млади лозови масиви, увеличаване на площите, засети с трайни насаждения и създаване на разсадници за сертифицирани видове.

По приходи от дейността през 2021 г., селското, горско и рибно стопанство се подрежда на пето място в област Хасково с приход 264 500 хил. лв. Селското стопанство е водещ отрасъл за общините: Маджарово, Минерални бани, Стамболово и Тополовград.

Животновъдството в Хасковска област е концентрирано в частния сектор и се характеризира с висок относителен дял на дребните стопанства. В равнинните райони на областта се отглеждат говеда, свине и птици, а в полупланинските райони – овце и кози. Перспективите пред животновъдството в региона са свързани с уедряване на стопанствата за животни, за да се увеличи продуктивността и да се използва оптимално финансирането по международни програми. Според доклад за дейността на ОД „Земеделие“ през 2021 г. най-много в областта са се отглеждали птици (364 900 бр.), следват – овце (65 862 бр.); говеда и биволи (41 503 бр.); пчелни семейства (24 039 бр.).

Област Хасково има потенциал по отношение развитието на лозаро-винарския бранш. Областта е известна от край време с отличното си грозде и висококачественото вино, което се произвежда от него. Следи от винопроизводство има още от времето на траките, в т. н. „шарапани“ – винарски камъни край с. Минерални бани. Днес всички винарски мощности на територията на областта са специализирани в производството на висококачествени вина, които намират добра реализация на международния пазар. В резултат от съчетаването на благоприятните климатични условия и нарасналите технологични умения на местните винари, в региона са се утвърдили вината Димят, Мерло, Памид, Шардоне, Сира, Каберне Совиньон, Тамянка, Мавруд, Рубин, Траминер,

Розе със защитено наименование за произход Хасково, Любимец, Ивайловград и Стамболово, както и деклариран географски регион, които със своя блясък, благороден букет, мек и хармоничен вкус оставят трайни впечатления у всички ценители на елитни вина. Важен показател за просперитета на винарството в последните години е създаването на много нови винарни, съоръжени с най-съвременна техника - линии за прием и преработка на грозде, винификатори за бели и червени вина с контролиране на ферментационните процеси, виниматици, високотехнологични и напълно автоматизирани бутилиращи линии. Изключително положителна тенденция е, че като част от стратегията си винарските компании залагат на засаждането на собствени млади лозя с класическите сортове Мерло и Каберне Совиньон, а също така и на ценни български сортове. През 2021 г., според Доклад за дейността на ОД „Земеделие“, засадените площи с винени лозя са били 56 290 дка, а с десертни лозя – 5 624 дка.

За развитието на селското стопанство благоприятстват климатичните дадености в региона.

Средно месечните температури в °C, за област Хасково са както следва:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Хасково	0.2	2.6	6.2	12.3	17.2	21	23.6	23.4	19.1	13.4	8.1	3
Димитровград	0.1	2.8	6.4	12	17.4	21.2	23.8	23.6	19.3	13.2	8.1	2.8
Свиленград	1.1	3.7	7	12.8	17.8	21.7	24.5	24.1	19.7	13.9	8.9	3.8
Харманли	0.3	3	6.5	12.4	17.2	21.1	23.8	23.7	19.5	13.5	8.3	3.1
Любимец	0.7	3.4	6.8	12.6	17.5	21.4	24.4	23.9	19.6	13.7	8.6	3.4
Ивайловград	1.4	3.6	6.4	12.1	16.9	20.5	23.5	23.5	19.2	13.9	8.9	4.1

Средномесечните максимални стойности в °C:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Хасково	4.6	7.5	11.9	18.7	23.8	27.6	30.5	30.8	26.7	20.1	13	7
Димитровград	4.1	7.2	11.9	18.6	23.7	27.8	30.7	30.8	26.5	19.9	12.9	6.6
Свиленград	5.4	8.6	12.7	19.2	24.4	28.9	31.8	32	27.4	20.6	13.9	8
Харманли	4.4	7.5	12	18.9	24	28.1	30.9	31.2	26.9	20.3	12.9	6.8
Ивайловград	5	7.6	11.1	17.4	22.5	26.5	29.4	29.2	25	18.9	12.9	7.4

Средномесечните минимални стойности в °C:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Хасково	-3.7	-1.6	1.2	6	10.7	14.2	16.2	15.8	12.2	7.8	4	-0.7
Димитровград	-4.1	-1.9	0.8	6.2	10.5	14.1	16	15.6	11.7	7.3	3.7	-0.7
Свиленград	-2.6	-0.8	1.5	6.4	10.9	14.6	16.3	15.8	11.9	8.1	4.6	0.5
Харманли	-3.5	-1.2	1.5	5.8	10.3	14	15.9	15.5	11.8	7.2	4.1	-0.3
Ивайловград	-1.9	-0.2	1.8	6.6	11.1	14.9	16.8	17	13.2	9	5.1	1

От данни на НИМХ става ясно, че първата и последна слана в региона са както следва:

За района на:	Последна средна слана	Най-късно	Първа средна слана	Най-рано
Хасково	12.04	7.05	21.10	28.09
Свиленград	7.04	10.05	7.11	30.09
Харманли	7.04	7.05	23.10	26.09
Симеоновград	29.03	20.05	4.11	20.09
Ивайловград	2.04	7.05	15.11	4.10

Годишният ход на валежите в региона по сезони в л/кв.м е:

	Зима	Пролет	Лято	Есен	Годишно
Димитровград	150	158	148	150	606
Хасково	186	174	146	162	668
Харманли	154	140	130	152	576
Свиленград	178	145	120	153	596
Ивайловград	230	178	118	185	711
Любимец	156	140	116	146	558

Освен от винопроизводството, хранително-вкусовата промишленост на територията на областта е представена от хлебопроизводство и сладкарство, месопреработвателна промишленост, млекопреработвателна и консервна промишленост. В областта на хлебопроизводството и сладкарството в област Хасково работят множество частни фирми, хлебопекарни и сладкарски цехове, със сравнително модерно технологично оборудване, които произвеждат разнообразна по асортимент продукция. Същото е положението и с фирмите за месо и млекопреработка. В региона съществуват множество малки цехове за преработка на месо и месни продукти, мандри за производство на сирене, кашкавал и масло, оборудвани със съвременна техника и произвеждащи продукция с висок капацитет и качество, отговарящо на съвременните международни изисквания.

Характеризирайки като цяло областната икономика и приоритетите за развитие на промишлеността в област Хасково е необходимо да се подчертае, че те са свързани с утвърждаването на региона като един от основните центрове в страната по отношение на машиностроенето за хранително-вкусовата промишленост; съхраняване на традициите в сферата на текстилната и шивашката промишленост; обособяване на областта като един от водещите винарски райони в страната.

Област Хасково и в частност община Хасково е един от основните центрове на българското машиностроене за хранително-вкусова промишленост. Запазва се специализацията на областния град в сферата на производството на технологични линии и машини за хранително-вкусовата промишленост, отоплителни и битови уреди, технологични линии за производство на месни, млечни продукти и винопроизводство.

В област Хасково са развити отраслите шивашка и трикотажна промишленост, където функционират както големи дружества, така и множество малки и средни предприятия, разположени сравнително равномерно из цялата област.

По приходи от дейността, икономическите дейности в област Хасково се подреждат както следва:

	Икономически дейности (A21)	Предприятия /бр./	Приходи от дейността /хил. лв./
1	G ТЪРГОВИЯ; РЕМОТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	5 103	2 014 937
2	C ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	1 186	1 456 038
3	A СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	735	384 964
4	H ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	745	376 902
5	F СТРОИТЕЛСТВО	383	338 568
6	R КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	87	214 270
7	Q ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	334	119 208
8	I ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	685	82 901
9	D ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	159	65 313
10	E ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	25	47 477
11	M ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	674	37 993
12	L ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	406	37 410
13	J СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	126	27 272
14	N АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	160	24 118
15	S ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	654	11 025
16	V ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	17	2 227
17	P ОБРАЗОВАНИЕ	49	1 516

Търговията е водещ сектор за общините: Ивайловград (приходи от дейността – 14 839 хил. лв.), Любимец (приходи от дейността – 77 391 хил. лв.), Симеоновград (приходи от дейността – 15 314 хил. лв.), Харманли (приходи от дейността – 218 228 хил. лв.) и Хасково (приходи от дейността – 1 004 486 хил. лв.).

В община Свиленград водещ сектор е: „Култура, спорт и развлечения“, в който са обединени групите Организиране на хазартни игри, Спортни и други дейности, свързани с развлечения и отдых и Други дейности в областта на културата. Приходите от тази дейност в община Свиленград през 2021 г. са 172 072 хил. лв.

За община Димитровград водещ сектор през 2021 г. се явява преработващата промишленост, с приходи от дейността – 588 832 хил. лв. Следват търговията (приходи от дейността – 485 675 хил. лв.) и селското, горско и рибно стопанство (приходи от дейността – 87 830 хил. лв.).

За областния център, както беше споменато водещ сектор е търговията, следват секторите: преработващата промишленост, с приходи от дейността – 1 004 486 хил. лв., преработваща промишленост – 638 016 хил. лв., Строителство – 288 705 хил. лв. и Н транспорт, складиране и пощи – 166 574 хил. лв.

Туризмът в област Хасково

Туристическият потенциал в област Хасково е по-ограничен в сравнение с други области. Добра предпоставка за неговото развитие е богатото културно-историческо наследство на региона: архитектурно-строителни паметници от античността и средновековието, археологически ценности, паметници от епохата на Възраждането (крепости, манастири, стари църкви и къщи), исторически места и музеи. През 2000 г. край с. Александрово, община Хасково е открита гробница от IV в. пр. Хр., един от най-

ярките паметници на тракийската култура. Внушителните ѝ размери я нареждат сред най-монументалните гробници по българските земи.

Важен елемент за развитието на туризма е специфичният бит, традиции, обичаи и занаяти на местното население. През последните няколко години в големите градове на областта са построени множество нови луксозни хотели и заведения за обществено хранене. Според НСИ на територията на областта през 2022 г. в 69-те места за настаняване има общо 2 757 легла. Според данните за м. май, 2023 г. местата за настаняване в областта са 65 с 2651 легла.

В гр. Хасково през 2003 г. е открит Монумента „Света Богородица“ – най-високата в света статуя на Дева Мария, вписан в книгата “Рекордите на Гинес” и включена в 100-те национални туристически обекта. На 20 км. от гр. Хасково се намира балнеологичния курорт Минерални бани, чиято минерална вода е уникалната по състав и лечебни свойства /с единствен европейски аналог курорта “Карлови вари”/.

Наред с традиционните форми на масов туризъм (основно екотуризъм, лечебен туризъм и селски туризъм), регионът има потенциал за развитие на някои нови форми на туризъм: специализиран винаро-лозарски туризъм; хоби туризъм (велосипедни спортове, воден туризъм, риболов); транзитен туризъм, обусловен основно от автомагистрала “Марица”; религиозен туризъм, свързан с посещение на църкви, свети места и религиозни празници; опознавателен туризъм, на основата на създаване на целеви маршрути и атракции на неразработени до момента места; алтернативен и развлекателен туризъм.

От данните на НСИ се вижда, че за 2022 г. нощувките в местата за настаняване в областта са 188 094 бр. за 93 296 лица. Приходите от нощувки са общо в размер на 11 202 843 лв., от които 4 447 495 лв. или близо 40% са приходи от нощувки на чужди граждани.

ЮЦР	Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор към 31.12.2021 хил. евро
Пловдив	2 145 606.9
Кърджали	413 064.5
Пазарджик	450 608.3
Хасково	136 242.2
Смолян	69 577.4

Индикатор за инвестиционния климат в областта са и направените преки чуждестранни инвестиции. Чуждестранните инвестиции през 2021 г. в региона са 136 242.2 хил. евро като за страната те са 28 184 293 хил. евро. По този показател област Хасково се намира в златната среда – 18 място. Сред областите от Южен централен район е на предпоследно място, следвана от област Смолян.

№.	Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор към 31.12.2021 хил. евро	
	Общо за страната	28 184 293,0
1	София (столица)	14 693 932,2

2	Бургас	2 309 356,5
3	Пловдив	2 145 606,9
4	София	1 720 421,0
5	Варна	1 548 314,6
6	Стара Загора	1 101 944,6
7	Благоевград	507 343,9
8	Русе	473 044,1
9	Пазарджик	450 608,3
10	Кърджали	413 064,5
11	Габрово	353 712,1
12	Плевен	348 248,9
13	Добрич	306 582,3
14	Търговище	293 350,3
15	Перник	223 719,0
16	Разград	208 518,4
17	Враца	193 036,1
18	Хасково	136 242,2
19	Сливен	131 628,4
20	Ловеч	129 999,5
21	Шумен	120 838,8
22	Велико Търново	74 090,3
23	Смолян	69 577,4
24	Монтана	54 950,4
25	Видин	47 760,8
26	Ямбол	45 666,6
27	Силистра	42 306,7
28	Кюстендил	40 428,2

Комунални услуги

През 2022 г. в област Хасково има регистрирани две Регионални сдружения на общините, които експлоатират две съоръжения за обезвреждане на ТБО - в землището на с. Гарваново, община Хасково, което обслужва общините Хасково, Димитровград и Минерални бани и в землището на гр. Харманли, обслужващо общини Харманли, Любимец, Стамболово, Свиленград, Симеоновград, Маджарово и Тополовград. За депото за ТБО Харманли са определени общините Свиленград, Любимец, Стамболово, Симеоновград и Маджарово. През 2022 г. са събрани 53 429 т. битови отпадъци от обслужваните населени места според данни на РИОСВ –Хасково, а за 2021 според данни на НСИ са образувани 70 877 т. 321 кг на човек от обслужваното население за 2021 г. са събраните битови отпадъци, а за 2022 – 258 кг.

Според изданието на НСИ „Районите, областите и общините в Република България 2021“ 99.5% от населението на областта е свързано с обществено водоснабдяване. През същата година 0,6% от населението е подлагано на воден режим. 53,2% от населението в област Хасково е свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води, 19,1% от населението са свързано с обществена канализация без пречистване.

Според изданието на НСИ „Районите, областите и общините в Република България 2021“ в област Хасково 72,3% от населението са свързани с обществена канализация.

Здравеопазване в област Хасково

От регистъра на Министерството на здравеопазването на лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи и диализните центрове към 2023 г. е видно, че в област Хасково функционират общо 12 лечебни заведения:

"Многопрофилна болница за активно лечение - Свиленград" ЕООД, гр. Свиленград
отделение – хирургия:

- ✓ отделение - хирургия
- ✓ отделение - акушерство и гинекология
- ✓ отделение - вътрешни болести
- ✓ отделение - педиатрия
- ✓ отделение - нервни болести
- ✓ отделение - анестезиология и интензивно лечение
- ✓ отделение - физикална и рехабилитационна медицина
- ✓ отделение по хемодиализа
- ✓ отделение - образна диагностика
- ✓ отделение по клинична патология
- ✓ медико-диагностична лаборатория -
- ✓ микробиология
- ✓ медико-диагностична лаборатория -
- ✓ клинична лаборатория
- ✓ отделение за продължително лечение по вътрешни и нервни болести
- ✓ отделение за продължително лечение по хирургия

„Многопрофилна болница за активно лечение – Харманли“ ЕООД, гр. Харманли

- ✓ отделение - хирургия
- ✓ отделение - акушерство и гинекология
- ✓ отделение - вътрешни болести
- ✓ отделение - педиатрия
- ✓ отделение - нервни болести
- ✓ отделение - образна диагностика
- ✓ отделение - анестезиология и интензивно лечение
- ✓ отделение - физикална и рехабилитационна медицина
- ✓ медико-диагностична лаборатория

"Многопрофилна болница за активно лечение - Хасково" АД, гр. Хасково

- ✓ отделение - хирургия
- ✓ отделение - акушерство и гинекология
- ✓ отделение - вътрешни болести
- ✓ отделение - кардиология
- ✓ отделение - педиатрия
- ✓ отделение - нервни болести
- ✓ отделение - анестезиология и интензивно лечение

- ✓ отделение - неонатология
- ✓ отделение - ортопедия и травматология
- ✓ отделение - очни болести
- ✓ отделение - ушно-носно-гърлени болестни
- ✓ отделение - урология
- ✓ отделение - инфекциозни болести
- ✓ отделение - неврохирургия
- ✓ спешно отделение - спешна медицина
- ✓ отделение - физикална и рехабилитационна медицина
- ✓ отделение - образна диагностика
- ✓ отделение - съдебна медицина
- ✓ отделение по клинична патология
- ✓ отделение - трансфузионна хематология
- ✓ отделение по хемодиализа
- ✓ медико-диагностична лаборатория

"Многопрофилна болница за активно лечение "Св. Екатерина" - Димитровград" ЕООД, гр. Димитровград

- ✓ отделение - очни болести
- ✓ отделение - анестезиология и интензивно лечение
- ✓ отделение - хирургия
- ✓ отделение - акушерство и гинекология
- ✓ отделение - вътрешни болести
- ✓ отделение - детски болести
- ✓ отделение - нервни болести
- ✓ отделение - ортопедия и травматология
- ✓ отделение - образна диагностика
- ✓ отделение - обща и клинична патология
- ✓ медико-диагностична лаборатория

"Многопрофилна болница за активно лечение "Хигия"" ООД, гр. Хасково

- ✓ отделение - очни болести
- ✓ отделение - ушно-носно-гърлени болести
- ✓ отделение - хирургия
- ✓ отделение - акушерство и гинекология
- ✓ отделение - вътрешни болести
- ✓ отделение - анестезиология и интензивно лечение

"Специализирана болница за активно лечение по онкология - Хасково" ЕООД, гр. Хасково

- ✓ отделение - медицинска онкология
- ✓ отделение - лъчелечение
- ✓ отделение по хирургия в областта на онкологичните заболявания
- ✓ отделение по гинекология в областта на онкологичните заболявания
- ✓ отделение - образна диагностика
- ✓ отделение - обща и клинична патология
- ✓ медико-диагностична лаборатория

"Специализирана болница за активно лечение по вътрешни болести - Тополовград" ЕООД, гр.

Тополовград

- ✓ отделение - вътрешни болести
- ✓ отделение - образна диагностика
- ✓ медико-диагностична лаборатория
- ✓ отделение за долекуване и продължително лечение с терапевтична насоченост

"Специализирана болница за активно лечение на пневмофтизиатрични заболявания - Хасково" ЕООД, гр. Хасково

- ✓ пневмо-фтизиатрично отделение
- ✓ медико-диагностична лаборатория

"Специализирана болница за продължително лечение и рехабилитация - Любимец" ЕООД, гр. Любимец

- ✓ отделение - физикална и рехабилитационна медицина
- ✓ отделение за продължително лечение по нервни болести

Специализирана болница за рехабилитация "Айлин" ЕООД, с. Минерални бани

- ✓ отделение - физикална и рехабилитационна медицина

"Център за кожно-венерически заболявания - Хасково" ЕООД, гр. Хасково

- ✓ кабинет по кожни и венерически болести
- ✓ кабинет за диагностика и лечение
- ✓ кабинет по микология
- ✓ кабинет по лабораторна диагностика
- ✓ кабинет по физикална терапия

"Център за психично здраве - Хасково" ЕООД, гр. Хасково

- ✓ Приемно-консултативно звено
- ✓ Звено за спешна и мобилна психиатрична помощ
- ✓ Звено за активно лечение на лица с тежки психични разстройства
- ✓ Звено за психосоциална рехабилитация, ресоциализация и трудова терапия
- ✓ отделение "Дневен стационар"

Към 2022 г. 1093 са общо леглата в лечебните заведения в областта, като над 55% от тях са в областния център – гр. Хасково.

Лечебните заведения за извън болнична помощ в област Хасково са 62, разпределени в общините както следва:

Община	Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо		Диагностично-консултативни центрове		Медицински центрове		Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории
	Заведения	Легла	Заведения	Легла	Заведения	Легла	Заведения

Димитровград	9	-	-	-	3	-	6
Ивайловград	1	-	-	-	-	-	1
Любимец	3	-	-	-	-	-	3
Свиленград	5	-	-	-	1	-	4
Харманли	3	8	-	-	2	8	1
Хасково	41	36	2	7	14	29	25

Лекарите в област Хасково са 645-ма, лекарите по дентална медицина са 192-ма, а специалистите по здравни грижи са общо 1119.

Вътрешни болести	23
Кардиолози	44
Пневмология и фтизиатрия	20
Педиатри	44
Хирурзи	37
Ортопедо-травматолози	10
Уролози	6
Инфекционисти	6
Акушергинеколози	37
Офталмолози	32
Оториноларинголози	12
Невролози	44
Психиатри	10
Кожни и венерически болести	5
Рентгенолози	21
Физикална терапия и рехабилитация	18
Лабораторни лекари	16
Общопрактикуващи лекари	113
Други специалности	142
Повече от една специалност	5

Системата за спешна медицинска помощ в област Хасково се състои от: ЦСМП - Хасково (обслужва населението на всичките общини) с разкрити 9 звена:

- ✓ гр. Хасково обслужва населението на общините Хасково, Минерални бани и Стамболово;
- ✓ гр. Димитровград обслужва населението на община Димитровград;
- ✓ гр. Харманли обслужва населението на община Харманли;
- ✓ гр. Свиленград обслужва населението на община Свиленград;
- ✓ гр. Симеоновград обслужва населението на община Симеоновград;
- ✓ гр. Тополовград обслужва населението на община Тополовград;
- ✓ гр. Ивайловград обслужва населението на община Ивайловград;
- ✓ гр. Любимец обслужва населението на община Любимец;
- ✓ Изнесен екип гр. Маджарово обслужва населението на община Маджарово.

По показателя „население на един лекар“ през 2022 г. в област НСИ отчита 322-ма души на един лекар, като се наблюдава неравномерно разпределение в различните общини:

Хасково	198
Свиленград	371
Харманли	392
Димитровград	482
Тополовград	718
Любимец	727
Минерални бани	785
Ивайловград	1662
Симеоновград	2495
Стамболово	2842

За сравнение – в Южен централен регион на един лекар се падат 227 души, а на национално ниво – 218. По показателя „население на един лекар“ областите в ЮЦР се подреждат както следва:

Пловдив	181
Пазарджик	247
Смолян	308
Хасково	322
Кърджали	382

По население на един лекар по дентална медицина област Хасково е на последно място в ЮЦР:

Пловдив	537
Смолян	778
Пазарджик	1010
Кърджали	1048
Хасково	1080

В Южен централен регион се падат средно по 704 души на 1 лекар по дентална медицина, а за страната – 848.

Детските ясли в област Хасково са общо 25 с капацитет 865 места.

Образование

По данни на НСИ в област Хасково през учебната 2022/23 г. са учили 17 719 ученици в общообразователните училища, а в професионалните училища – 4 894 ученици. В областта има общо 77 училища, от които 67 са общообразователни, 9 – професионални гимназии и 1 спортно училище.

В областта, в общинските профилирани и професионални гимназии, държавните професионални гимназии, паралелките с профилирана подготовка в средните училища, в паралелките с професионална подготовка в обединените училища и в средните училища се подготвят кадри в следните специалности от професии:

- ✓ Приложно програмиране;
- ✓ Машини и системи с Цифрово програмно управление;
- ✓ Електрически машини и апарати;
- ✓ Електрообзавеждане на производството;
- ✓ Автоматизация на непрекъснати производства;
- ✓ Производство и обслужване в заведенията за хранене и развлечения;
- ✓ Автотранспортна техника
- ✓ Извършване на термални процедури в балнеологични и други възстановителни центрове;
- ✓ Организация на дейностите в места за настаняване;

- ✓ Малък и среден бизнес;
- ✓ Икономическа информатика;
- ✓ Механизация на селското стопанство;
- ✓ Организация на хотелиерството;
- ✓ Металообработващи машини;
- ✓ Производство на кулинарни изделия и напитки;
- ✓ Металорежещи машини;
- ✓ Промислена електроника;
- ✓ Производство на облекло от текстил;
- ✓ Електрообзавеждане на транспортна техника;
- ✓ Полевъдство;
- ✓ Зеленчукопроизводство;
- ✓ Експлоатация на автомобилния транспорт;
- ✓ Банково дело;
- ✓ Митническа и данъчна администрация;
- ✓ Оперативно счетоводство;
- ✓ Икономическа информатика;
- ✓ Електронна търговия;
- ✓ Рекламна графика;
- ✓ Съдебна администрация;
- ✓ Производство на хляб и хлебни изделия;
- ✓ Производство на сладкарски изделия;
- ✓ Организация на хотелиерството;
- ✓ Кетъринг;
- ✓ Производство на кулинарни изделия и напитки;
- ✓ Недвижими имоти;
- ✓ Системно програмиране;
- ✓ Мебелно производство;
- ✓ Геодезия;
- ✓ Строителство и архитектура;
- ✓ Парково строителство и озеленяване;
- ✓ Горско и ловно стопанство;
- ✓ Конструирание, моделира не и технология на облекло от текстил;
- ✓ Производство на облекло от текстил;
- ✓ Производство на облекло от текстил;
- ✓ Фризьорство;
- ✓ Приложно програмиране;
- ✓ Машини и съоръжения за заваряване;
- ✓ Електрообзавеждане на производството;
- ✓ Топлотехника - топлинна, климатична, вентилационна и хладилна;
- ✓ Промислена електроника;
- ✓ Компютърна техника и технологии

На територията на област Хасково функционират общо 10 Центъра за професионално обучение. 6 от тях са ситуирани в областния център – гр. Хасково, 2 – в гр. Димитровград и 2 – в гр. Харманли

Предлаганите професии от ЦПО в област Хасково са: Електротехник; Техник по транспортна техника; Монтьор на транспортна техника; Техник по подемно - транспортна техника; Монтьор на подемно - транспортна техника; Работник по

транспортна техника; Техник-растениевъд; Растениевъд; Техник-животновъд; Животновъд; Фермер; Работник в растениевъдството; Работник в животновъдството; Агроеколог; Техник – озеленител; Озеленител; Работник в озеленяването; Финансист; Оперативен счетоводител; Офис - мениджър; Хлебар - сладкар; Строител; Хотелиер; Готвач; Сервитьор-барман; Фризьор; Козметик; Оператор на компютър; Заварчик; Електромонтьор; Пътен строител; Помощник пътен строител; Водач на МПС за обществен превоз; Брокер; Сътрудник в малък и среден бизнес; Шивач; Техник в лозаровинарството; Изпълнител на термални процедури; Сътрудник социални дейности; Организатор на туристическа агентска дейност; Екскурзовод; Аниматор в туризма; Организатор на спортни прояви и първенства; Помощник-инструктор по фитнес; Помощник-треньор; Маникюрист-педикюрист; Охранител; Икономист; Техник - технолог в хранително - вкусовата промишленост; Строителен техник; Администратор в хотелиерството; Камериер; Графичен дизайнер; Керамик; Продавач - консултант; Организатор Интернет приложения; Монтьор на енергийни съоръжения и инсталации; Оператор на парни и водогрейни съоръжения; Помощник в строителството; Помощник - възпитател; Еколог; Данъчен и митнически посредник; Касиер; Офис - секретар; Шлосер; Електромонтьор; Оператор в производството на облекло; Техник в лозарството; Лозаровинар; машинен оператор; монтажник на водоснабдителни и канализационни мрежи; работник в гороско стопанство,

Детските градини в област Хасково са общо 36 на брой, с капацитет - 7 654 места за учебната 2022/23 година местата са били заети на 84,3%. В общините Маджарово е запълнен целия капацитет, в община Любимец има недостиг на места в детската градина. Най-ниска запълняемост през посочения период се наблюдава в община Минерални бани, където децата, посещаващи детска градина са били 103 (при капацитет 245).

В област Хасково има филиали на два университета.

Регионалният център за дистанционно обучение (РЦДО) - Хасково е звено на Университета за национално и световно стопанство.

Филиал Хасково на Тракийския университет – Стара Загора е наследник на Медицински колеж – Хасково.

Студентите, които учат университетските филиали в областта през учебната 2022/23 година са общо 938, в т.ч. 810 бакалавър и 128 магистър. Завършилите висше образование през 2022 г. в тези институции са общо 298, от които 218 – бакалавър и 80 – магистър.

Социално подпомагане

Наличните социални услуги в област Хасково са разпределени в следните групи – услуги за деца и младежи; услуги за възрастни лица и стари хора; услуги за деца и лица с увреждания. Във всяка от трите групи се има предвид, както специализираните институции, така и услугите предоставяни в общността за съответните рискови групи.

На територията на областта функционират:

- ✓ 3 Дневни центъра за пълнолетни лица с увреждания в гр. Хасково, гр. Димитровград и гр. Свиленград, с общ капацитет 62 места;

- ✓ 1 Дневен център за пълнолетни лица с увреждания - седмична грижа в гр. Свиленград, с капацитет 15 места
- ✓ 1 Дневен център за стари хора в гр. Хасково, с капацитет 20 места;
- ✓ 2 Центъра за социална рехабилитация и интеграция за пълнолетни лица в гр. Симеоновград и гр. Тополовград, с общ капацитет 85 места;
- ✓ 1 Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост в гр. Димитровград, с капацитет 15 места
- ✓ 1 Кризисен център за лица в гр. Хасково, с капацитет 10 места;
- ✓ 1 Преходно жилище за лица в гр. Свиленград, с капацитет 4 места;
- ✓ 1 Защитено жилище за лица с умствена изостаналост в гр. Димитровград, с капацитет 8 места;
- ✓ 2 Дома за пълнолетни лица с психични разстройства в гр. Свиленград и в с. Радовец (община Тополовград), с общ капацитет 137 места;
- ✓ 1 Дом за пълнолетни лица със сетивни нарушения в гр. Хасково, с капацитет 30 места;
- ✓ 3 Дома за стари хора в гр. Хасково, в гр. Харманли и в гр. Ивайловград, с общ капацитет 220 места.